

Popis 2011

I. Uvod

To je peti javni popis, ki ga je pripravil evropski nadzornik za varstvo podatkov (ENVP) kot svetovalec glede zakonodajnih predlogov EU in pripadajočih dokumentov. Popis je del letnega delovnega cikla evropskega nadzornika za varstvo podatkov, ki enkrat letno pripravi retrospektivno poročilo o svojih dejavnostih. Poleg tega objavi popis svojih namer na področju svetovanja za naslednje leto.

Ozadje tega popisa je razloženo v strateškem dokumentu z dne 18. marca 2005 z naslovom „Evropski nadzornik za varstvo podatkov kot svetovalec institucijam Skupnosti glede zakonodajnih predlogov in pripadajočih dokumentov“.¹ ENVP je v njem določil svojo politiko na področju svetovanja glede zakonodajnih predlogov, kar je ena od njegovih glavnih nalog v skladu s členom 28(2) in členom 41 Uredbe (ES) št. 45/2001. Njegova delovna metoda je opisana v petem poglavju tega strateškega dokumenta, njen pomemben del pa sta izbor in načrtovanje (vključno z njunimi rednimi pregledi), ki sta pogoj za učinkovito svetovanje.

Kot običajno so glavni viri letošnjega popisa zakonodajni in delovni program Komisije za leto 2011, pa tudi akcijski načrt o izvajanju stockholmskega programa, Evropska digitalna agenda Komisije ter druga pomembna dokumentacija z načrti Komisije. Popis je pripravilo osebje ENVP, med postopkom priprave pa so imele možnost s prispevki sodelovati tudi zainteresirane strani znotraj Komisije, kar je zelo dobrodošlo.

Popis sestavljata dva dokumenta:

- ta uvodni del, ki vključuje kratko analizo okvira in prednostne naloge ENVP v letu 2011;
- priloga zadevnih predlogov Komisije in drugih nedavno sprejetih ali načrtovanih dokumentov, ki jih mora obravnavati ENVP.

Priloga je bila prvič objavljena decembra 2006, od takrat pa se običajno posodobi trikrat na leto².

Ko ENVP poda svoje mnenje o nekem dokumentu (ali se drugače javno odzove nanj), se ta običajno črta iz priloge. Treba pa je poudariti, da se sodelovanje ENVP v zakonodajnem postopku po izdaji njegovega mnenja ne konča. V izjemnih primerih se lahko zadeva znova pojavi v prilogi, če ENVP namerava izdati drugo mnenje. Mnenja ENVP so na voljo tudi na njegovi spletni strani.³

¹ Na voljo na spletni strani ENVP v rubriki „The EDPS“ >> „Publications“ >> „Papers“.

² Praviloma se posodobi decembra, maja in septembra.

³ V rubriki „Consultation“ >> „Opinions“.

II. Kratka analiza okvira

Zaradi objave delovnega programa Komisije za leto 2010 in akcijskega načrta za izvajanje stockholmskega programa marca oziroma aprila je popis za prejšnje leto objavljen pozneje kot običajno, in sicer junija namesto decembra. Od te objave je torej minilo le šest mesecev. Tudi številne pobude, vključene v popis za leto 2010, so bile prenesene v leto 2011 in/ali jih bodo zakonodajalci EU nadalje obravnavali v tem letu.

Zaradi tega so glavni trendi in prednostne naloge, ugotovljeni v popisu za leto 2010, v veliki večini danes še vedno veljavni. Vendar pa je v zadnjih šestih mesecih prišlo do nekaterih pomembnih napredkov, ki so rezultat sporočil, ki jih je sprejela Komisija. Komisija je sprejela Sporočilo o celovitem pristopu k varstvu osebnih podatkov v Evropski uniji⁴, Sporočilo o evropski digitalni agendi⁵, ter številna sporočila, ki se nanašajo na začetek izvajanja poglavij stockholmskega programa o izmenjavi podatkov.⁶ Drug pomemben napredek je bil dosežen na področju pogajanj s tretjimi državami glede sporazumov o varstvu podatkov, zlasti z Združenimi državami glede splošnega sporazuma med EU in ZDA o varstvu podatkov ter nekaterimi drugimi tretjimi državami glede evidence imen letalskih potnikov (PNR).

Z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe 1. decembra 2009 je bila ukinjena struktura treh stebrov, uvedene pa so bile temeljne spremembe na področju sodelovanja med policijskimi in pravosodnimi organi v kazenskih zadevah. Nov pravni okvir, vzpostavljen po Lizbonski pogodbi, vpliva tudi na dejavnosti ENVP. V vlogi, ki jo ima kot zakonodajni svetovalec, je potrjena sedanja praksa, v skladu s katero ENVP zakonodajalcu na vseh političnih področjih EU svetuje glede zakonodajnih dejavnosti, pomembnih z vidika varstva podatkov.

a. Priprava novega pravnega okvira za varstvo podatkov

Pravica do varstva podatkov je bila v Lizbonski pogodbi poudarjena in dodatno okrepljena. Določena je v členu 8 Listine EU o temeljnih pravicah, ki ima zdaj enako pravno vrednost kot pogodbe. Določena je tudi v členu 16 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ki je zdaj enotna pravna podlaga za sprejemanje zakonodaje o varstvu podatkov. Ta nova pravna podlaga je pomembno spodbudila razpravo o reviziji pravil EU o varstvu podatkov. Komisija je 4. novembra 2010 objavila Sporočilo o celovitem pristopu k varstvu osebnih podatkov v Evropski uniji. V njem je opredelila številna ključna vprašanja, ki jih je v prihodnosti treba rešiti, vključno s spremembami, katerih cilj je krepitev pravic posameznika, krepitev razsežnosti notranjega trga pri varstvu podatkov, prenova varstva podatkov na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, izboljšano soočanje z globalizacijo in boljše izvrševanje predpisov o varstvu podatkov. ENVP pozdravlja pobudo Komisije. ENVP je trdno prepričan, da morajo biti zakonodajni predlogi, ki bodo temu sledili, enako ambiciozni in dejansko okrepiti učinkovitost instrumentov za varstvo podatkov. ENVP zlasti spodbuja idejo o krepitvi sedanjih pravil za varstvo podatkov in podpira vključitev novega zakonodajnega besedila s področja policijskega in pravosodnega sodelovanja (ki se trenutno obravnava v ločenem okvirnem sklepu 2008/977/PNZ). Po pričakovanjih bo v letu 2011 pripravljen predlog novega pravnega okvira. Novi pravni okvir za varstvo podatkov predstavlja eno od najpomembnejših prednostnih nalog evropskega nadzornika za varstvo podatkov v letu 2011.

⁴ COM (2010) 609 konč.

⁵ COM(2010) 245 konč.

⁶ Npr. COM (2010) 386 konč. o politiki EU na področju boja proti terorizmu, COM(2010) 385 konč., pregled upravljanja podatkov na območju svobode, varnosti in pravice (FSJ), COM (2010) konč., izvajanje strategije EU o notranji varnosti.

b. Nadaljnji razvoj območja svobode, varnosti in pravice

Decembra 2009 je bil sprejet stockholmski program, ki je naslednik haaškega programa in določa prednostne naloge za razvoj evropskega območja svobode, varnosti in pravice za naslednjih pet let. V stockholmskem programu je poudarjena potreba po varstvu osebnih podatkov v globalni družbi, za katero so značilne izjemno hitre tehnološke spremembe in izmenjava informacij, ki ne pozna državnih meja.

Program opozarja tudi na potrebo po izmenjavi podatkov za zagotavljanje varnosti v Evropi ter uvaja razvoj strategije o notranji varnosti. Evropski zakonodajalec mora pri razvoju območja svobode, varnosti in pravice nenehno iskati pravo razmerje med varnostjo in prostim gibanjem državljanov na eni strani ter varstvom njihove zasebnosti in osebnih podatkov na drugi strani. Zgoraj omenjena sporočila o izmenjavi podatkov kažejo, da Komisija to nalogo jemlje zelo resno.

Samoumevno je, da bo ENVP strogo upošteval vse postopke, ki so v zvezi s tem napovedani v stockholmskem akcijskem programu in različnih sporočilih. ENVP želi omeniti zlasti vzpostavitev vstopnega/izstopnega sistema in programa za registrirane potnike, predvideno direktivo o uporabi evidence imen letalskih potnikov za namene kazenskega pregona, uvedbo evropskega programa za sledenje financiranja terorističnih dejavnosti (TFTP), pripravo evropskega sistema nadziranja meja (EUROSUR), možnost elektronskega sistema EU za odobritev potovanj (EU-ESTA) in uporabo naprav za skeniranje telesa na letališčih. Vse te pobude pomembno vplivajo na varstvo podatkov. ENVP bo skrbno spremljal tudi pogajanja o sporazumih glede varstva podatkov s tretjimi državami. Nenazadnje bo aktivno sodeloval tudi pri reviziji direktive o hrambi podatkov in proučil, ali obstaja potreba po takšni direktivi in sorazmernosti takšnega ukrepa.

c. Tehnološki razvoj: evropska digitalna agenda

Maja 2010 je Komisija objavila svoje sporočilo o evropski digitalni agendi. V njej so določene prednostne naloge za hitrejšo vzpostavitev hitrega interneta in izkoriščanje možnosti digitalnih tehnologij v gospodinjstvih in podjetjih. Številne napovedane pobude v zvezi z digitalno agendo so pomembne z vidika varstva podatkov, kot denimo okvir za elektronsko identifikacijo (eID) in avtentifikacijo ter revizija direktive o ponovni uporabi informacij javnega sektorja. ENVP bo še dalje spremljal predloge, v katerih se predvideva uvedba novih tehnologij na področjih, kot sta cestni promet (sveženj o e-mobilnosti) in energetika (uporaba pametnih omrežij). Poleg tega bo proučil sporočilo o zasebnosti in zaupanju v digitalni Evropi in revizijo direktive o radijski in telekomunikacijski opreми.

d. Druga področja

ENVP bo praviloma budno spremljal tudi vse druge pobude, ki utegnejo bistveno vplivati na varstvo podatkov. V letu 2011 bo zlasti proučil nove pobude na področju transporta, vključno s pobudo za uvedbo naprav za skeniranje telesa. Pozornost bo namenil tudi izmenjavam velikih količin podatkov, do katerih lahko pride v informacijskem sistemu notranjega trga (IMI) in sistemu sodelovanja pri varstvu potrošnikov v okviru projekta e-sodstvo. Še dalje bo sodeloval v tistih delih razprav o novi uredbi o preglednosti, ki se nanašajo na varstvo podatkov. Te razprave so po razsodbi Sodišča v zadevi Bavarian Lager postale še pomembnejše.⁷

⁷ Zadeva C-28/08, *Evropska komisija zoper Bavarian Lager*, ni še objavljena v poročilu Evropskega sodišča.

III. Prednostne naloge ENVP v letu 2011

Politika ENVP kot svetovalca glede zakonodaje EU in povezanih dokumentov se ne bo spremenila. Bistvena je doslednost rezultatov, pri čemer si ENVP prizadeva najti ustrezno razmerje med varstvom podatkov in drugimi (javnimi) interesi. Tako kot v prejšnjih letih namerava podati svoje mnenje o vseh zakonodajnih predlogih, ki imajo velik vpliv na varstvo podatkov. Proučil bo tudi nezakonodajne ukrepe, ki odpirajo pomembna vprašanja glede varstva podatkov. V nadaljevanju je predstavljen nedokončen seznam glavnih vprašanj, ki jim bo ENVP namenjal pozornost v letu 2011:

- a. Priprava novega pravnega okvira za varstvo podatkov
 - revizija pravnega okvira EU za varstvo podatkov;
 - revizija pravil varstva podatkov, veljavnih na ravni EU;
 - dokončanje potekajočih dejavnosti na naslednjih področjih: podrobnejša opredelitev pojmov „odgovornost“ in „soglasje“ ter vprašanja uporabne zakonodaje in pristojnosti (tudi z nacionalnimi organi za varstvo podatkov v okviru delovne skupine iz člena 29);
- b. Nadaljnji razvoj območja svobode, varnosti in pravice
 - evropska evidenca imen letalskih potnikov (EU-PNR);
 - evropski program za sledenje financiranja terorističnih dejavnosti (EU TFTP);
 - revizija direktive o hrampi podatkov;
 - upravljanje meja in vstopno/izstopni sistem;
 - program za registrirane potnike (RTP);
 - elektronski sistem EU za odobritev potovanja (EU-ESTA);
 - evropski sistem nadzora meja (EUROSUR);
 - terorizem in zamrznitev finančnih sredstev;
 - pogajanja o sporazumih o varstvu podatkov s tretjimi državami
- c. Tehnološki razvoj in digitalna agenda
 - sporočilo o zasebnosti in zaupanju v digitalni EU
 - sveženj o e-mobilnosti;
 - regulativni okvir o pametnih omrežjih;
 - revizija direktive o ponovni uporabi informacij javnega sektorja;
 - revizija direktive o radijski in telekomunikacijski opremi;
- d. Druga področja
 - pobude na področju transporta (vključno s pobudo za uvedbo naprav za skeniranje telesa);
 - carinsko sodelovanje;
 - e-sodstvo, informacijski sistem notranjega trga (IMI) in sistem sodelovanja pri varstvu potrošnikov (CPCS);
 - revizija uredbe o preglednosti.

Bruselj, december 2010